

T.C

NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ

PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

ALAN YAZ ÇALIŞMASI RAPORU**Hazırlayan**

İsim Soyisim

Danışman

Dr. Şaban KARAYAĞIZ

Özet

Tokat Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi sağlık hizmetleri vermek amacıyla içerisinde birçok poliklinik bulunduran bir devlet kurumudur. Yüksek nitelikli hasta bakımı ve tedavi hizmetlerini en düşük maliyetle üretilip, bunları ihtiyaç sahiplerine sunmaktadır. Tıbbi ve teknolojik bilgilere dayalı eğitim ve araştırma metotlarını kullanarak modern çağın gereklerine uygun, aynı zamanda ruhsal ve zihinsel hasta odaklı hizmet vermeyi amaçlayıp çalışmalarını bu yönde sürdürmeyi amaçlamıştır. Psikiyatri polikliniği adı altında bulunan birçok psikoloji servisi bulunmaktadır. Bunlar; alkol ve madde bağımlılığı tedavi hizmetleri, toplum ruh sağlığı hizmetleri ve elektro kompulsif tedavi hizmetlerinden oluşmaktadır. Aynı zamanda hastanede 1 Psikoz, 1 Nevroz olmak üzere 2 kadın servisi, 2 Psikoz 1 Nevroz olmak üzere 3 erkek servisi bulunmaktadır. Ben de bu özelliklere sahip kurumda bulunup yapılan psikolojik desteği, görüşme basamak ve prosedürlerini ve test uygulamalarını stajım sürecinde gözlemlemiş bulunmaktayım.

Alan Yaz Çalışması Yapılan Kurumla İlgili Bilgiler

Tokat Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi 07.06.2010 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından Tokat Vali Recep Yazıcıoğlu devlet hastanesinin 120 yataklı ruh sağlığı hastalıkları hastanesine dönüştürülmesi için girişimlere başlanmıştır. 21.11.2013 tarihinde ayaktan hasta kabulüne başlayan hastane personeli 05.12.2013 tarihinde yatan hasta kabulüne başlamıştır. Hastalara ve yakınlarına yüksek kaliteli sağlık hizmeti sunmayı hedefleyen bir hastanedir.

Genel olarak hastanede acil ünitesi, çocuk ve ergen psikiyatri hizmetleri, erişkin psikiyatri hizmetleri, laboratuvar hizmetleri, eczane ve tıbbi sosyal hizmetleri bölümü bulunmaktadır. Yatan hastalara 59 Hemşire, 3 Sağlık Memuru, 1 ebe, 4 psikolog ve 2 sosyal hizmet uzmanı ile tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri verilmektedir. Psikiyatri hastanesi ruhsal ve zihinsel hastalıkları olan bireylerle ilgilenmektedir. Psikiyatri ve psikoloji servisleri stajyer öğrencilere kaliteli bir gözlem ve çalışma yapmalarına olanak sağlamaktadır.

Hastanenin yetişkinlere ve çocuklara uygulamış olduğu birçok test vardır. Bunlar; WISC-R Testi, MMPI, WAIS, Stroop (Dikkat) testi, Mini Mental Testi, Ankara Gelişim Envanteri (AGTE) Testi, Kent E - G - Y Testi, Rorschah Testi ve Porteus Labirent Testi uygulanmaktadır. Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Hizmetleri (AMATEM) ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM); spor, resim-boyama, örgü, dikiş, ahşap boyama ve ebru sanatları dersleriyle eğitim vererek bireyleri topluma kazandırmayı ve etkinliklere katılarak hastalığın şiddetli belirtilerinden uzak kalmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca AMATEM servisinde detoksifikasyon tedavilerinin yanı sıra SAMBA dersleri de uygulanmaktadır. SAMBA'nın açılımı sigara, alkol, madde bağımlılığı tedavi programıdır. Bu tedavi programı sayesinde bağımlılık hastalarına doğru bilinen yanlışlar öğretilip, buradan

Alan Yaz Çalışması

çıktıktan sonraki gerçek hayatlarında ne yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirilip kişinin bilinçlenmesine katkıda bulunan bir tedavi programıdır.

Psikiyatri ve psikoloji servisleri stajyer öğrencilere farklı deneyim imkanları sağlayarak, kendilerini geliştirme olanağı sunmaktadır.

Alan Yaz Çalışmasının Amacı ve Kapsamı

Alan yaz çalışmasının amacı okulda öğrenilen bilimsel bilgilerin alanda uygulamamıza ve danışanlarla birebir iletişim kurulmasının pratiğe yansımalarıdır. Mesleki hayatın akademik ders programı dışında staj uygulamasında öğrenilen bilgilerin eğitimlerimize katkıda bulunacak şekilde pratik, teknik, bilgi-tecrübe kazanılması ve iş hayatına da odaklanmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda öğrencinin staj döneminden sonra kariyer hedefini belirlemesinde ve ne yapmayı isteyip istemediğinin kararının verilmesine de olanak sağlar.

Öğrencilerin çalışmasını yaptığı bu alana ne derece uygun olduğu gibi konularda öz eleştiri yapmasını sağlamak ve farkındalık yaratmakta diğer amaçlarından birisidir.

Alan Yaz Çalışması Deneyiminin Lisans Programında Öğrenilen Bilgiler**Çerçevesinde Ele Alınması**

Lisans eğitimimde öğrendiğim birçok bilgiyi staj yaparken kullandım ve yorumladım. Psikopatoloji dersinde ezberlenen patolojik hastalık, semptom ve tanı kriterlerin yatan hasta servisinde ve TRSM biriminde tanı almış kişiler hakkında yorum yapmaya, kişileri gözlemlerken sadece ezbere bilinen semptomların cümlelerle ve davranışlarla gözlemlenmesine olanak sağlamaktadır.

Yine lisans yıllarında alınan deneysel psikoloji ders içerisinde öğrenilen bellek, dikkat gibi bilişsel süreçleri bilmek poliklinik hastalarının çoğuna yapılan testin sonucunda kognitif bozukluk düzeyini tahmin etmekte fayda sağlamaktadır. Psikolojide ölçme ve değerlendirme dersi, özellikle çocuk ve yetişkin psikiyatri biriminde sıklıkla kullanılan MMPI, WISC-R ve AGTE testi hakkında bilgi sahibi olarak bunun neticesinde testleri incelerken ve uygularken gerçekten amaca uygun mu olduğu hakkında yorum yapabilmeye katkıda bulunmuştur.

WISC-R Çocuk Zeka Testi, 6 ile 16 yaş arası çocuklar için uygundur. Bireysel olarak uygulanan bu test 1-1,5 saat sürmektedir. Sözel Zeka yordayıcıları ve Performans Zeka yordayıcıları olmak üzere iki farklı bölümden oluşup, 12 alt test bulunmaktadır. Bu test öğrenme, uyum, algılama ve sosyal alanlardaki adaptasyon güçlülüğünü ve aynı zamanda sınav kaygısı olduğu düşünülen bireylere uygulanmaktadır.

Minnesota çok yönlü kişilik envanteri (MMPI) testi bir kişilik testidir. Kişilik bozuklukları ve psikolojik sorunları ortaya koyar. Dünya'nın çeşitli ülkelerinde halen yaygın olarak kullanılan MMPI testi 566 sorudan oluşmaktadır. Psikiyatri servisinin yönlendirmesiyle gelen hastalara; silah ruhsatı ve tekrar sürücü ehliyeti almak isteyen bireylere, polis okuluna gitmek isteyen gençlere ve psikolojik sorunlarının olup olmadığını tespit etmek için bu testi uyguladım.

Alan Yaz Çalışması

Mini mental testi ise demans taraması için sıklıkla kullanılan bir testtir. İnme, beyin hasarı ya da alzheimer gibi beyni etkileyen diğer nörolojik hastalıklarda kişinin hafıza, anlama, dikkat gibi bilişsel fonksiyonları olumsuz etkilenebilir. Mini Mental test puanları 0-30 arasında olabilmektedir. 25 ve üzeri puanlar normal kabul edilir. 10'dan az puan ciddi bozukluk olduğunu gösterir. 10-19 arası puanlar orta düzey demans göstergesidir. 19-24 arası puanlar ise erken dönem demansı işaret eder. Genellikle belli bir yaş üstü hastalara bu testin uygulandığını gözlemledim.

Psikianalitik Açıdan Çocuk Gelişimi dersinde öğrendiğim AGTE (Ankara Gelişim Tarama Envanteri) testi 0-6 yaş arasındaki çocukların gelişimsel açıdan değerlendirilebilmesi amacıyla uygulanan bir envanterdir. Bebek ve çocukların şu anki gelişimini ve becerilerini annelerinden alınan bilgiler doğrultusunda değerlendiren bir araçtır. Bu envanter 154 maddeden oluşup, 4 tane alt test içeren (Dil-Bilişsel, İnce Motor, Kaba Motor, ve Sosyal Beceri-Özbakım) ve uygulama sonucunda 5 tane ayrı puan elde edilir. Gelişimsel gecikme ve düzensizlik gösterme açısından risk altında olduğu düşünülen bebek ve çocukların erken dönemde tanınması ve gerekli önlemlerin alınması bakımından psikiyatri servisinin yönlendirmesiyle gelen çocuklara bu testin uygulandığını gözlemleyip öğrendiğim bilgileri uygulamaya çalıştım.

Stroop (Dikkat) testi nöropsikolojik testler başlığı altında yer alır. Testte 4 farklı kart gösterilerek bu kartlara verilen tepki süreleri ölçülmektedir. Genellikle öğrencinin sınıf içerisinde derse kendini verememesi, odaklanamaması, hiperaktif olan çocuklarda ve aynı zamanda okul sınavlarında heyecan ve stres yapmalarından kaynaklı olarak hastaneye başvuran bu hastalara test uygulanmasını ve raporlanmasını gözlemleyerek kendi yorumlarımı kattım. Ancak tanı koymada bu testin tek başına yeterli olmadığını öğrendim.

Alan Yaz Çalışması

Porteus Labirentleri testi bireysel bir test olup, bireysel zeka testi olarak kullanılmaktadır. Sadece çocuklarda değil gençlerde ve yetişkinlerde de zeka kapasitesini değerlendirmek ve öngörü oluşturmak amacıyla oluşturulmuş bir testtir. Bu testte 12 tane zorluk derecesine göre artan labirentler mevcuttur. Kişinin bu testteki amacı çizgilere değmeden labirentlerdeki çıkış yolunu bulma esasına dayanmaktadır.

İki uçlu duygulanım bozukluğu olan, bipolar afektif bozukluk, riskli davranışlar nedeniyle ilişkilere ve kariyere zarar veren, tedavi edilmediği zaman intihara bile yol açan ciddi ruhsal bir hastalıktır (Öztürk ve Uluşahin, 2018). Psikopatoloji dersi içeriğinde maniden depresyona kadar uzanan aşırı ruh hali olarak tanımlandığını bildiğimden dolayı yatan hasta servisinde ve klinik görüşmelerde bu hastaları gözlemledim. Okulda öğrenmiş olduğum bilgileri gelen danışanlar üzerinde bağdaştırmaya çalıştım. Bu doğrultuda birçok danışanda manik bipolar bozukluğu gözlemledim. Alkol ve madde kullanımının doğrudan beyin hücrelerine zarar verdiğini ve aynı zamanda tedavi sürecinin hayat boyu devam ettiğini okul sürecinde öğrenmiştim. Staj yaptığım hastanede AMATEM servisinin olması bakımından yatan hastalar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmamı sağlamıştır. Şizofreni alevlenme ve yatışma dönemleriyle kendilerini gösteren kronik bir psikiyatrik hastalıktır. Kitaplarda sürekli okuduğum şizofreni belirtileri; hezeyanlar, halüsinasyonlar, kişisel bakıma önem vermeme, yapılan sosyal aktivitelerden zevk almama vb. aynı şekilde kendileriyle sürekli olarak konuşmaları, değişik sesler duyma ve gerçek hayat dışında olan birçok hayal yaşadıklarını davranışlarında gördüm.

Almış olduğum eğitimlerimde öğrenmiş olduğum bilgilerimi staj dönemim boyunca uygulamalı olarak bağdaştırdım ve yorumlayabildim.

Sonuç

Alan yaz çalışması kapsamında tamamlanan 20 iş günü sonucunda devlet hastanelerindeki psikologların çalışma şartları, iş ortamları, kullanılan ölçme araçları, uygulanan testler ve testlerin raporlanma sistemleri, hastane genelindeki rutin işleyiş hakkında bilgi sahibi oldum. Hastaneye gelen genç ve yetişkin hastaların anlatmış olduğu durumlardan yola çıkarak patolojik durumlarını adlandırabildim. Yaptığım testler doğrultusunda uygulama ve yorumlama konusunda pratikleştim. Yatan hasta servisindeki hastaların yakınları ve ayakta gelen hastaların durumları hakkında gözlem yapabilme yetimi de geliştirdim.

Kaynakça

Öztürk, O., Uluşahin, A. (2018). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.

Ekler

Ek 1: WISC - R Test (Savaşır, I. ve Şahin, N. (1995). Wechsler Çocuklar için Zeka Ölçeği (WISC-R) uygulama kitapçığı. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.)

Ek 2: Minnesota Çok Yönlü Envanteri (MMPI) (Savaşır I (1981) Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri El Kitabı. Ankara, Sevinç Matbası.)

Ek 3: Mini Mental Test (Güngen C, Ertan T, Eker E ve ark: The standardized Mini Mental State Examination in Turkish. 9th Congress of the International Psychogeriatric Association. 15-20 Vancouver, Canada, 1999.)

Ek 4: AGTE (Ankara Gelişimsel Tarama Envanteri) (Savaşır I, Sezgin N, Erol N (1994) Ankara Gelişim Tarama Envanteri El Kitabı, 1. Basım. Rekmay, Ankara.)

Ek 5: Stroop Test (Karakaş, S., Erdoğan, E., Sak, L., Soysal, A. Ş., Ulusoy, T., Ulusoy, İ. Y., & Alkan, S. (1999). Stroop Testi TBAG Formu: Türk kültürüne standardizasyon çalışmaları, güvenirlik ve geçerlik. *Klinik Psikiyatri*, 2(2), 75-88.)

Ek 6: Kent E - G - Y ve Porteus Labirent Test (Toğrol, B. (1974). Rb Cattell zeka testinin 2a ve 2b formları ile Porteus labirenti zeka testinin 1300 Türk çocuğuna uygulanması. *Tecrübi Psikoloji Çalışmaları*, 11, 1-32.)